

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Katedra pedagogiky

Bakalářská práce

LEKTOR MODERNÍHO TANCE JAKO PEDAGOG VOLNÉHO ČASU

Vedoucí práce: Mgr. Martina Kočerová, Ph. D.

Autor práce: Monika Průšová

Studijní obor: Pedagogika volného času

Ročník: 4.

2022

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem autorem této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.“

Dne 30. 3. 2022

.....

Podpis studenta

Poděkování

Děkuji vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Martině Kočerové, Ph. D. za cenné rady, připomínky, ochotu a vstřícnost po dobu vedení mé bakalářské práce.

Obsah

Úvod	5
1 Tanec	7
1.1 Moderní tanec	8
1.1.1 Historie formování moderního tance	8
1.1.2 Specifika moderního tance	10
1.2 Tanec jako náplň zájmového vzdělávání	11
1.2.1 Stručná charakteristika zájmového vzdělávání zaměřeného na tanec	12
1.2.2 Didaktika taneční zájmové činnosti	13
1.2.3 Struktura setkávání taneční zájmové činnosti	16
2 Děti ve věku 6 až 11 let	18
2.1 Stručná charakteristika dětského vývoje	18
2.2 Metody a přístup lektora	20
3 Pedagog volného času	25
3.1 Lektor moderního tance	29
Závěr	34
Seznam použitých zdrojů	37
Internetové zdroje	41
Abstrakt	43
Abstract	44

Úvod

Předložená bakalářská práce pojednává lektora moderního tance, který pracuje jako pedagog volného času a zaměřuje se na práci s dětmi ve věku 6 až 11 let. Toto téma jsem si zvolila, jelikož je mi blízké. Tanci samotnému se věnuji přibližně 11 let. Tancovala jsem v tanečním klubu SK GR8, který momentálně spadá pod taneční studio STK 6dance Tábor (Sportovní taneční klub 6dance). Tento taneční klub se pravidelně účastní tanečních soutěží jako je Taneční skupina roku (Taneční skupina roku) nebo Czech dance tour (Czech dance tour). V posledních letech působím pouze jako lektor v tanečním klubu 6dance. Roli lektora se věnuji přibližně 11 let. Za tuto dobu jsem měla možnost setkat se s dětmi různého věku. Každé z nich mělo jiný přístup i motivaci k tanci. Nejvíce zkušeností jsem získala prací s dětmi ve věku 6 až 11 let a z tohoto důvodu je téma bakalářské práce cíleno právě na tuto věkovou kategorii.

Cílem bakalářské práce je popsat lektora moderního tance jako pedagoga volného času, který se zaměřuje na práci s dětmi ve věku 6 až 11 let. Jak uvádí PÁVKOVÁ, toto dětské období je charakteristické pro utváření základu pro jejich zájmové směřování v budoucnosti. V předškolním vzdělávání není dobré klást nároky na jeden určitý zájem, dítě by se mělo obecně vyvíjet. (srov. PÁVKOVÁ 2001: 103). Od šestého roku života je mozek dítěte natolik zralý, aby dítě bylo schopno hledat trvalý zájem. Je vhodné, aby si dítě hledalo trvalý zájem prostřednictvím zájmových činností a taneční zájmová činnost může být jednou z nich. Zároveň je pro děti v tomto věku důležitý pohyb, který tanec nabízí a jenž navíc u jedinců rozvíjí estetické vnímání. (srov. PERIČ 2004: 26).

Práce je rozdělena do tří základních kapitol, které jsou uspořádány a obsahově naplněny tak, aby byl naplněn cíl bakalářské práce. V první kapitole se seznámíme s tancem obecně. V podkapitole dojde k vymezení tématu moderního tance a jeho významu pro společnost. Následuje bližší seznámení s moderním tancem. Popíšu vznik moderního tance, historický vývoj a zároveň jsou specifikovány taneční prvky moderního tance. Představím také jednotlivé taneční styly, se kterými je možné se setkat v rámci taneční zájmové činnosti a které zároveň spadají pod moderní tanec. V další podkapitole se zaměřím na tanec jako náplň zájmové činnosti. Představím stručnou charakteristiku zájmového vzdělávání zaměřeného na tanec a rovněž vymezím didaktiku taneční zájmové činnosti.

Druhá kapitola, se zaměřuje na děti ve věku 6 až 11 let. Jelikož při práci s dětmi je důležité přihlížet k dětskému vývoji a schopnostem dětí, zabývám se v podkapitole stručnou

charakteristikou dětského vývoje. V podkapitole jsou popsány metody a přístupy lektora moderního tance, které by měl při práci s touto věkovou kategorií aplikovat.

Poslední oblastí, kterou se budu zabývat, je lektor moderního tance, který působí jako pedagog volného času. Z tohoto důvodu charakterizuji ve třetí kapitole osobnost pedagoga volného času. Stručně vymezím, kdo pedagog volného času je a kde působí. Dále popíši roli pedagoga volného času v zájmovém vzdělávání, který se zaměřuje na taneční zájmovou činnost, tedy lektora tance. Každá hlavní kapitola obsahuje v závěru vlastní shrnutí literární rešerše a stejně tak i mé autorské myšlenky k danému tématu.

1 Tanec

Tanec je umění, ve kterém je hlavním prvkem lidské tělo. Tělo k projevu využívá hudbu, jež určuje rytmus pohybu. Tato pohybová aktivita má estetickou i emoční stránku. Je to aktivita, která se dá rozvíjet jako sport, ale také nám může umožnit relaxaci. Tanec je dle literatury možné označovat jako rituál, zvyk, divadelní umění, povolání, formu terapie, formu sociální interakce nebo jednoduše vyjádření pocitu. (srov. JEBAVÁ 1998: 11).

Od starověku byl tanec součástí rituálů a modlitby. Je formou agregace lidí a je součástí všech kultur. Po staletí byl zrcadlem lidské společnosti, které odráželo lidské myšlení a chování. Tanec se dá označovat jako první umělecké vyjádření lidstva, které používá právě tělo jako výrazový prostředek. Ostatní umění zahrnují použití předmětů, jež nám slouží jako nástroje, s výjimkou zpěvu – ten podobně jako tanec využívá tělesný nástroj. Tanec je uměním, které pracuje v čase a prostoru za pomoci citu a výrazu. Z důvodu jeho komplexnosti a přesahu je tanec zajímavou disciplínou. Ze společenského pohledu je tanec prostředkem, který nás s lidmi sblíží. V tanci můžeme projevit naplno řeč našeho těla, tedy můžeme naplno projevit naše emoce, city a nálady. Tancem předáváme mnohem více než jen naše pocity. Skrze tanec je možné předávat informace nebo komunikovat. (srov. DOSEDLOVÁ 2012: 19).

Významná česká tanečnice Jana Hošková (DERCSÉNYIOVÁ 2015) v rozhovoru pro Taneční aktuality (Taneční aktuality) uvádí: „Tanec je náročná profese, zvláště dnešní vývoj jde až nad hranice fyzických možností. Tanečník musí ovládat mnoho technik, stylů, metod. Musí umět dobře pracovat s tělem, dobře ho znát a vědět, že má také hlavu, cítit emoce.“ Jako další je možné uvést pohled na tanec tanečnice La Argentina dle Jana REYE (1947: 76): z knihy Jak se dívat na tanec: „Tančit znamená žít, řekla velká španělská tanečnice Argentina, pro mne vše začíná tancem a vše jím končí. Nemožu si představit, že bych měla bez něho existovat. To je nemožné.“ Pokud se zaměřím na zmíněné citace, lze usoudit, že tanec netvoří pouze přesně naučené pohyby, technika nebo píle. Součástí našeho projevu jsou také city. Tanečník by se měl umět nejen mechanicky hýbat, nýbrž by měl prožívat tanec celým tělem. Tanec musí být pro tanečnický součástí života.

Z výše uvedeného je patrné, že tanec je pro lidi především formou zábavy a způsobem odreagování. Zároveň je však možné se setkat se zajímavými lidmi, pro něž tanec není pouze volnočasová činnost, ale stal se jejich profesí. Mohou to být například lektoři tance, profesionální tanečníci, divadelní tanečníci a další. V následující podkapitole se zaměřím již

pouze na tanec moderní, jelikož cílem práce je popsat lektora moderního tance, o kterém budu pojednávat ve třetí kapitole.

1.1 Moderní tanec

Tato kapitola se věnuje modernímu tanci a jeho formování v historii, dále také stručně představím styly, které je v současné době možné zahrnout jako součást moderního tance.

Moderní tanec lze pojít se slovy jako je volnost, svoboda, otevřenost. Pojem moderní tanec obecně definuje vývoj tance. Tento tanec se od konce 19. století proměňoval a vedl k novému pojetí scénického tance, oproti klasickému baletu. V té době klasický balet vynikal na divadelních prknech. Jeho znakem byla lehkost, krása a dokonalost pohybů i držení těla. V klasickém baletu je jedním z hlavních prvků nadlehčení těla. Tanečnickova pozice vychází z nepřirozených pozic a těžiště zůstává téměř celou dobu stejné. Od těchto prvků se však moderní tanec rozhodl oprostit. Hlavním cílem moderního tance nebyla pouze vzpoura proti akademickému baletu. Hlavní myšlenkou tance bylo nalézt volnost a sílu v tanci. Moderní tanec se tak snažil oprostit od standardů. Tento tanec lze definovat jako tanec nový, jehož charakteristikou je odmítání nepřirozených pohybů těla a uvolnění mysli. Uvolněná mysl se dále projevuje v našich pohybech. (srov. KRÖSCHLOVÁ 1964: 75). Tanečníci moderního tance usilovali o předání určité zvěsti. V první řadě nešlo o přesné provedení pohybů, o reprodukci pohybové choreografie sestavené profesionálním choreografem, nýbrž o zprostředkování osobní zvěsti, která se mohla týkat palčivých aktuálních problémů a předání pohledu na ně. Mohlo jít ale také např. o sdílení vlastních prožitků a emocí, což souviselo s tím, že choreografii si tanečník tvořil sám, neboť šlo o jeho osobní výpověď. (srov. KUBICOVÁ 1986: 31).

1.1.1 Historie formování moderního tance

Moderní tanec je tanec, který může být také označován jako novodobý nebo výrazový tanec. KLOUBKOVÁ (1989: 1) k přesnému názvu tohoto směru uvádí: „V době svého vzniku bylo celé hnutí za nové taneční směry ve svém názvu nejednotné. Původně bylo užíváno množství názvů tohoto tance – svobodný, volný, osvobozený, umělecký, nový, moderní, novodobý, současný, přirozený, koncertní, gymnastický, rytmický, německý, aj.“ Moderní tanec je považován za umělecký směr. Vznikl na přelomu 19. a 20. století. Vyvíjel se především ve Spojených státech amerických a v Německu. Jak již bylo zmíněno v kapitole 1.1, moderní

tanec se vymezoval proti klasickému baletu, odmítal strnulé a přesné pohyby, upřednostňoval svobodu pohybu, vyjádření emocí, přiblížení se divákovi a komunikaci s ním.

Moderní tanec se formoval v době, kdy se měnil pohled a názor na celkovou formu i obsah umění, včetně taneční tvorby. Klasický balet býval postaven na virtuózní klasické technice. Kromě skvělé techniky, honosných kostýmů a efektivní sborové scény poskytoval klasický balet pouze zábavu. Proto samotní baletní umělci pocítovali nespokojenost s touto situací a pokoušeli se o baletní reformu. Umělce, kteří se pokoušeli o změnu, je nyní možné rozdělit na dvě skupiny. První z nich se snažila o reformaci klasického baletu. Tito umělci chtěli dodat více dramatičnosti, závažnosti, nalézt nová taneční témata, a především obohatit taneční slovník klasických technik o nové výrazové prostředky. Druhá část umělců pojala reformu mnohem radikálněji – hledala nová spojení mezi hudbou, tancem a výtvarným i literárním uměním. Tito umělci také chtěli najít v tanci jeho přirozenost. Na počátku 20. století se převážně tanečnice pokoušely rozvinout nový výrazový tanec, který byl inspirován přírodou, antikou i východní kulturou. (srov. MALCHAROVÁ 2013: 10).

Evropa je považována za kolébkou novodobého tance. Revoluční reforma baletu je připisována Isadore Duncanové (1877–1927), která působila v Paříži. Jako dítě vyrůstala ve Spojených státech amerických a věnovala se klasickému baletu, který ji neuspokojoval. Svůj talent rozvinula až po přestěhování do Evropy. Její hlavní myšlenkou bylo vyzdvihnout svobodu těla i ducha a nechat je působit ve společné harmonii. Její svobodný tanec byl emotivní. Lze ho také považovat za impresionistickou interpretaci slavných hudebníků. Jejím typickým znakem byl tanec bez bot v lehkém oblečení. (srov. MALCHAROVÁ 2013: 11).

Dalším významným obdobím po vzestupu moderního tance na počátku 20. století je postmodernismus. Taneční projev spadající do období postmodernismu vychází z jednoduchosti, půvabu maličkosti a nesofistikovaných pohybů. Od druhé poloviny 20. století tvoří moderní tanec s klasickým baletem dvě umělecké formy, které působí vedle sebe s lehkou rivalitou a antipatií. (Historie tance: Taneční magazín).

Kromě již zmíněné Isadory Duncanové měli pro moderní tanec přínos i jiní umělci. Například maďarský tanečník Rudolf von Laban (1879–1958), který založil taneční školu nazývanou *The Choreographic Institute* v Curychu. Laban toužil, aby se tanec stal součástí života a byl přístupný pro všechny. V Evropě také významně působil švýcarský tanečník Emil Jacques Dalcroze (1865–1950), Mary Wigman (1886–1973) nebo Kurt Jooss (1901–1979). Ze Spojených států amerických lze uvést Ruth Saint-Denis (1879–1968) nebo Teda Shawna (1891–1972). Tito umělci společně založili taneční školu pod jménem

Denishawn school se sídlem v Los Angeles. Z této školy vzešli uznávaní tanečníci jako např. Martha Graham nebo Dorothy a Lilian Gish. (srov. MALCHAROVÁ 2013: 11–16).

V České republice můžeme považovat za významnou představitelku moderního tance Milču Mayerovou (1901–1977). Ta uznávala Labanův směr a v Praze podle tohoto směru založila taneční školu pro dívky. Jméno Mayerové je spojováno s významnými evropskými tanečníky, choreografy i tanečními pedagogy. Mayerová také spolupracovala s uznávanými českými umělci, jako byl např. hudebník Václav Talich nebo básník Vítězslav Nezval. Další významnou osobností moderního tance byla Jarmila Jeřabková (1912–1989), která patřila mezi lyrické tanečnice po vzoru Duncanové. Jeřabková zároveň působila jako pedagog především v dětské umělecké výchově. (srov. KLOUBKOVÁ 1989: 46).

Z literární rešerše vyplývá, že historie moderního tance sahá k počátkům 20. století. Během vývoje moderního tance bylo možné se setkat s různými formami a pojetím tance. Ve 21. století si lidé mohou pod pojmem moderní tanec představit celou řadu tanečních stylů. Pod tento pojem řadíme nejen výrazový, jazzový či scénický tanec, ale také hip hop, street dance a další velice populární tance. Hlavní myšlenka moderního tance – volnost – je stále zachována. Z této myšlenky vychází nejen tanečníci, ale také lektori moderního tance, kteří učí děti vnímat hudbu, cítit rytmus a projevovat své pocity skrze tanec.

1.1.2 Specifika moderního tance

Jak již bylo zmíněno, moderní tanec vznikl oproštěním od ztuhlých a přesně daných pohybů. Moderní tanec představoval volnost a kreativitu. Pokud vycházíme z této teorie svobody tance, lze pod pojem moderní tanec zařadit téměř veškeré druhy a styly tance, se kterými je možné se setkat ve 21. století. Další tance, se kterými se lze setkat, ale nepatří pod zmíněný moderní tanec, je balet a společenské tance. Pro společenské tance je charakteristický tanec v páru. Já se v této kapitole zaměřím na taneční styly, které spadají pod moderní tanec a jsou společností vyhledávány v rámci volnočasových aktivit a jsou také vhodné pro děti ve věku 6 až 11 let. Je možné konstatovat, že tzv. ovládají taneční parkety. Jedna z nejznámějších tanečních soutěží v České republice Czech dance tour (Soutěžní řád: Czech dance tour) vymezuje tyto tance: Street dance, Hip Hop, Disco Dance, Art Dance, Cheerleaders, Mažoretky a Zumba. Následuje stručná charakteristika každého tance.

Street dance je pouliční tanec, jehož smyslem je pouliční zábava. Jedná se o souboj dvou tanečníků nazývaný „battle“, během kterého nekontaktně bojují skrze tanec. V tanci je důležitá především technika prvků a kroků. Oblečení tanečníků je volné a pohodlné. Street Dance

zahrnuje jednotlivé Hip Hopové i Funky taneční styly, kterými jsou Break Dance, Popping, Locking, Hip Hop, House Dance a mnohé další. (Taneční styly: 331 Dance studio).

Dalším tancem je *Disco Dance*, při němž tanečníci využívají k tanci techniky diskotékových rytmů. Disco dance se vyznačuje energickými, ostrými a dynamickými pohyby. Charakteristické jsou upnuté a pestré kostýmy doplněné flitry. (Soutěžní řád: Czech dance tour).

Art Dance využívá styly jako je Moderna, Jazz, Muzikál a další. Při tomto tanci je velice důležitá práce s prostorem, tedy celkové postavení choreografie a využití tanečního parketu. Z choreografie by měla vycházet myšlenka, kterou tanečníci chtějí divákům předat. (Disciplíny: Taneční skupina roku).

Cheerleaders (slangově roztleskávačky) je velice rozmanitý taneční styl, který ve světě zaujímá svou důležitou pozici. V České republice je možné se setkat s formou Dance Cheerleaders, při kterém tanečníci kombinují tanec spolu s akrobatickými prvky. (Soutěžní řád: Czech dance tour).

Pro *Mažoretky* je charakteristická taneční hůlka neboli baton. Choreografie jsou založeny na synchronizovaném pohybu využívající kreace právě s batonem. (Soutěžní řád: Czech dance tour).

Zumba je fitness tanec, která v rytmu latinsko-americké hudby kombinuje taneční prvky i prvky z klasického aerobiku. (Zumba, Taneční styl: Hladík dance centrum).

Dalšími známými a také velice oblíbenými styly jsou například Hip Hop, House dance, Twerk, Vogue, Contemporary a mnoho dalších. (Taneční styly: 331 Dance studio). Tyto zmíněné tance je možné řadit pod výše uvedené tance, z tohoto důvodu se v této práci nebudu zabývat jejich podrobným popisem.

V současném 21. století je přesné vymezení tanečních stylů obtížné, jelikož se taneční styly stále rozvíjí, navzájem se inspirují a v některých případech se i propojují. Současný moderní tanec je inspirován tanci jako je moderní balet, postmoderní nebo scénický tanec. Moderní tanec stojí na vrcholu hierarchie tanečních definic a ostatní tance z něho vychází. Moderní tanec obsahuje veškeré taneční techniky, metody i přístupy vzhledem k postupnému vývoji tance.

1.2 Tanec jako náplň zájmového vzdělávání

Tanec řadí PÁVKOVÁ (2001: 100) do oblasti esteticko-výchovné zájmové činnosti, která se zaměřuje především na hudebně-pohybový projev. Pokud bychom o tanci uvažovali spíše jako o sportu, pak by jej bylo možné řadit také do oblasti tělovýchovné. Zmíněné dvě oblasti

zájmových činností, esteticko-výchovná a tělovýchovná, tvoří spolu s činnostmi přírodovědnými, společensko-vědními a pracovně-technickými základní pěti oblasti zájmových činností, v rámci nichž se realizuje zájmové vzdělávání v Domech dětí a mládeže. Právě uvedené Domy dětí a mládeže jsou v České republice významnou institucí, která se zaměřuje na výchovu a vzdělávání ve volném čase. Taneční činnost ale realizuje také celá řada neziskových organizací nebo komerčních zařízení. Příkladem může být Kredance, zapsaný spolek působící v Českých Budějovicích (Kredance) nebo již zmíněný Sportovní taneční klub 6dance v Táboře (Sportovní taneční klub 6dance). Příkladem zařízení, jež nabízí taneční zájmovou činnost za účelem zisku může být Taneční studio Ostrava s.r.o. (Taneční studio Ostrava).

1.2.1 Stručná charakteristika zájmového vzdělávání zaměřeného na tanec

Byť se zájmová činnost řadí do oblasti neformálního vzdělávání, jde o oblast doplňkovou ke vzdělávání formálnímu. V rámci formálního vzdělávání se o tanci zmiňuje Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (2016: 121), ve kterém je uvedeno: „Taneční a pohybová výchova využívá specifika tance k formování osobnosti žáků. Vytváří trvalé vztahy mezi myšlením, emocemi a fyzickou složkou žáka, harmonizuje jeho fyzický vývoj. Rozvíjí tvořivost, citovost, citlivost a inteligenci těla.“ Uvedené neplatí pouze v oblasti školního vzdělávání, nýbrž je platné obecně.

Jak bylo výše uvedeno, na tanec lze nahlížet z pohledu esteticko-výchovného i tělovýchovného. Pokud se zaměřím na tanec z hlediska esteticko-výchovného, pak je taneční činnost zaměřená na rozvíjení hudebně-pohybového projevu skrze taneční hry, pohybovou improvizaci nebo taneční cviky s cílem formování vztahů ke společnosti, kulturním hodnotám i přírodě. Jde-li o tělovýchovné zájmové vzdělávání, pak je k tanci přistupováno jako k pohybu, který pomáhá pozitivně ovlivňovat fyzickou zdatnost, zlepšuje psychickou odolnost a napomáhá zdravému vývoji účastníků. (srov. PÁVKOVÁ 2001: 100–103).

HÁJEK (2008: 166) kategorizuje zájmové činnosti dle úrovně, intenzity zájmu, z hlediska časového trvání, stupně koncentrace a ze společenských norem. Všimá si také toho, zda je zájmová činnost skupinová či individuální, jestli je vedena pedagogem nebo se jedná o spontánní činnost. Taneční zájmová činnost, o kterou se v této práci zajímám, je zájmová činnost pravidelná, s přímým pedagogickým vedením, jež je organizována v zájmovém útvaru. Může se jednat o soubor, jehož činnost zpravidla směřuje k veřejné prezentaci výsledných

činností, ale také o kroužek, u něhož je primární důraz kladen na vnitřní obohacování a zájmy účastníků.

Slovem *tanec* nelze označovat jakýkoli pohyb. Tanec musí splňovat určitá kritéria, přičemž prvním je záměr. Záměrem taneční zájmové činnosti může být pohyb sám o sobě, myšlenka nebo proces, který vede k tanečnímu představení. Druhé kritérium tvoří rytmus, který vede tělo k pohybu. Rytmus a jeho cítění jsou spojeny s estetickým vnímáním – konkrétně nasloucháním. Díky estetickému vnímání člověk hudbu zpracovává a pohyby na ni reaguje. (srov. KRÁLOVÁ, ČECH 2007: 85).

Tanec obecně, ale také jako volnočasová aktivita, nabízí dětem i dospělým možnost rozvoje v celé řadě oblastí. S tímto názorem plně souhlasím a vnímám tanec jako důležitou součást osobního rozvoje. Při tanci provádíme fyzickou aktivitu, takže se aktivně a pravidelně hýbeme, učíme se správnému držení těla či dýchání. Jedinec do tance zároveň přenáší vlastní kreativitu, vnímá hudbu, rytmus a celkově rozvíjí estetické vnímání. Pokud člověk navštěvuje zájmový taneční soubor, nerozvíjí pouze své schopnosti a dovednosti, ale spolupodílí se na rozvoji druhých. Člověk se socializuje a zároveň je součástí kolektivu, ve kterém je důležitá vzájemná spolupráce, respekt a komunikace. Z těchto lidí se stává tým, v němž je podstatné se umět jeden na druhého spolehnout. Na socializaci dětí v tanečním kolektivu se blíže zaměřím ve druhé kapitole.

1.2.2 Didaktika taneční zájmové činnosti

Didaktika taneční zájmové činnosti vychází z didaktiky obecné. V mnoha faktorech se ale liší od didaktiky obsahově jinak zaměřených zájmových útvarů. V nejobecnější rovině je však cíl zájmového vzdělávání shodný s cílem pedagogiky vůbec. Jde o utváření a formování osobnosti z pohledu fyzického, psychického i sociálního. (srov. KRATOCHVÍLOVÁ 2004: 183). Neboť zájmové vzdělávání tvoří nedílnou součást procesu celoživotního vzdělávání, podílí se na naplňování vzdělávacího cíle stanoveného školským zákonem (srov. Zákon č. 561/2004 Sb.). (srov. Zájmové vzdělávání, MŠMT). Je-li zájmové vzdělávání realizováno školským zařízením, pak se podílí na naplňování vzdělávacího cíle stanoveného rámcovými vzdělávacími programy (dále jen RVP), především pak RVP pro základní vzdělávání. Jedná se zejména o průřezová témata RVP – osobnostní a sociální výchovu, výchovu demokratického občana, výchovu k myšlení v evropských a globálních souvislostech, multikulturní, environmentální, mediální a etickou výchovu. (Zájmové vzdělávání, MŠMT). Ať už je zájmové vzdělávání realizováno ve školském zařízení nebo i jinde, zaměřuje se na:

- uspokojování zájmů, jejich prohlubování a kultivaci,
- rozvoj poznávacích procesů,
- rozvoj pozitivních rysů osobnosti,
- vytváření pozitivního citového vztahu,
- rozšiřování vědomostí a dovedností,
- objevování vyhraňující se schopnosti a podpoření vrozených vloh,
- motivování k bezděčnému učení (vzhledem k požadavku dobrovolnosti),
- vytváření a kultivování mezilidských vztahů. (srov. PÁVKOVÁ 2001: 42).

K těmto cílům je ještě nezbytné připojit cíle odborně zaměřené vzhledem k obsahu taneční zájmové činnosti, přičemž můžeme vyjít ze studie tance vnímané především z estetického pohledu, kterou publikovala BLAŽÍČKOVÁ (2019: 10):

- nalézt stabilní a bezpečné místo ve vlastním tělesném prostoru,
- seznámení s vlastním tělem,
- spojení vlastního těla s prostorem,
- sebepoznání – nalezení tělesné opory pro vlastní myšlenky, city,
- rozvoj přirozeného pohybu, který je závislý na individuálních anatomických, fyziologických a psychologických předpokladech,
- pěstování citu pro sdílení.

Jak bylo uvedeno v přechozí kapitole Tanec jako náplň zájmového vzdělávání, k taneční zájmové činnosti je možné přistupovat z pohledu esteticko-výchovného nebo tělovýchovného. Z dostupné literární rešerše je zajímavé to, že zatímco didaktika tance jako sportovní činnosti je rozpracována poměrně podrobně, didaktika taneční činnosti, která je zaměřena na hudebně-pohybový projev, na své zpracování zatím zřejmě ještě čeká. Didaktika taneční zájmové činnosti jakožto sportu je rozpracována s úzkým zaměřením na sportovní výkon. Právě výkon může být důvodem, proč didaktika zaměřená na hudebně-pohybový projev není podrobně zpracována. Tanec z tohoto pohledu je především rekreační, tudíž lektor moderního tance se zaměřuje především na radost a prožitek z tance a během společných lekcí se věnujeme zejména svému stanovenému cíli společné lekce. Na druhou stranu i ve volnočasové výchově zaměřené na tanec a hudebně-pohybový projev by se měl lektor zaměřovat na cíle zájmového vzdělávání. Věřím však, že didaktika taneční zájmové činnosti bude podrobněji zpracována, jelikož se stále zvyšuje zájem o taneční zájmovou činnost.

V didaktice s úzkým zaměřením na sportovní výkon je uváděno, že specifickým cílem sportovní činnosti je vytvoření předpokladů pro efektivní činnost a dosahování maximálních výkonů, přičemž je ale důležité respektovat pedagogické zásady, kterými jsou: přiměřenost, postupnost, perspektivnost, bezpečnost a všestrannost. V oblasti taneční zájmové činnosti, kdy je na tanec nahlíženo jako na sport, je zájmová činnost označována jako trénink. Trénink zpočátku buduje širší pohybový základ, taktéž se zaměřuje na ranou specializaci, která upíná pozornost na rychlý nárůst sportovní výkonnosti. (srov. LENHERT a kol. 2014 [online]).

Sportovní výkon jako hlavní cíl zájmové činnosti není však vždy žádoucí. HÁJEK (2008: 165) uvádí, že volný čas by měl být prostorem a prostředkem pro relaxaci, odpočinek, duševní i fyzickou rekreaci a regeneraci sil. Je tedy velice diskutabilní, zda by zájmová taneční činnost měla být zaměřena na sportovní výkony. Zvláště u dětí ve věku 6 až 11 let, kdy se formují zájmy dítěte, a předpokládá se, že zájmová činnost se odehrává v rámci volného času. Dítě se má nejen učit tanci, má se skrze tanec učit prožívat volný čas jako prostor svobody, zároveň se s touto svobodou učit pracovat. Zájmová činnost by se měla pojmut jako významná oblast, jelikož skrze volný čas by dítě mělo také relaxovat. Ve chvíli, kdy je tanec zaměřený na výkon, není pro zmíněné žádoucí aspekty často prostor. S takto vedeným tanečním volnočasovým vzděláváním se můžeme setkat v rámci tanečních klubů a tanečních studií, které si za cíl činnosti pokládají účast a umístění v tanečních soutěžích. Na soutěže je třeba důkladná a náročná příprava, v níž se klade důraz na výkon a disciplínu tanečníků. Oproti tomu zájmová taneční činnost zaměřená na hudebně-pohybový projev zohledňuje primárně zájem tanečníka.

Taneční zájmový útvar, ať už jde o soubor nebo o kroužek, je z pohledu volnočasové pedagogiky (ale i pedagogiky obecně) možné považovat za vhodné prostředí pro rozvoj dětské osobnosti. Nejenže v něm děti prohlubují svůj zájem o tanec, ale velkou roli hraje také estetická výchova. K rozvoji dochází nejen na rovině individuální i kolektivní. V individuální se jedná zejména o učení, znalosti a dovednosti, které si dítě ze zájmového útvaru odnáší. Pokud uvedeme příklad, dítě se naučí, jak se správně před aktivitou protáhnout, což zahrnuje složku kognitivní – znalost jak, ale také složku psycho-motorickou, tedy dovednost vlastního protažení. (srov. SMUGALOVÁ 2008: 51). V kolektivní rovině se jedná o kolektiv samotný bez zásahu lektora. Například co se v dětském kolektivu utváří a jaké faktory na dětský kolektiv působí. Tanečníci obvykle bývají rozdělováni do jednotlivých skupin dle věku a dovednostní. V těchto skupinách se setkávají se svými vrstevníky pravidelně, přičemž dochází k utváření formálních vztahů přátelských (ve vyšším věku účastníků se můžeme setkat i s partnerskými vztahy). Tanečníci se vzájemně podporují nejen během jednotlivých setkání zájmového útvaru,

ale rovněž na soutěžích. Vzniklá přátelství se často přenáší i do každodenního života mimo taneční sál. Vystupováním před veřejností nebo na soutěžích se zejména děti učí odpovědnosti nejen samy za sebe, ale také za kolektiv a kolektivní úspěch. Další oblastí dětského rozvoje je vzájemná komunikace. Děti se učí komunikovat a vzájemně si pomáhat. Příkladem takového vzájemné pomoci může být situace, kdy některé z dětí chybí na setkání zájmového útvaru, přičemž některé z přítomných dětí mu zprostředkují získané znalosti a dovednosti. V kolektivním prostředí se děti setkávají také se soutěživostí, která může působit motivačně, ale také destruktivně. Právě učení se se soutěživostí pracovat často vyžaduje intervenci lektora. (srov. SMUGALOVÁ 2008: 52–54).

Autorská dvojice LÖSSL a CVEKLOVÁ popisují v knize *Dítě v tanci* (2013: 15) význam tance a pravidelné navštěvování zájmového útvaru pro dítě, jeho vývoj a budoucí životní styl. Nejenže se dítě věnuje činnosti, která jej vnitřně naplňuje, ale také zde získává nové kamarády. Dítě se během tance učí zvládat vlastní chování, utvářet pozitivní sociální vztahy a rozvíjí se jeho kreativita, láska k umění a estetické vnímání – především v muzické oblasti. Zároveň se dítě učí samostatnosti a schopnosti řešit problémy.

1.2.3 Struktura setkávání taneční zájmové činnosti

PÁVKOVÁ (2001: 105) uvádí strukturu zájmového vzdělávání takto:

- zahájení,
- vytvoření společné atmosféry,
- motivace,
- vlastní činnost,
- doplňkové aktivity,
- závěr, společné zhodnocení lekce.

Pokud vycházím z výše uvedené struktury setkávání, je možné detailněji vymezit strukturu taneční zájmové činnosti:

Zahájení obvykle zahrnuje přivítání a pozdravení se lektora s dětmi. V některých zájmových útvarech se setkání zahajuje společným pozdravem, který může mít formu rituálu.

Každý účastník na společnou lekci přichází s jinými pocity či náladou. Úkolem lektora je *vytvořit společnou atmosféru*. Navození společné atmosféry lze dosáhnout pomocí rozhovoru nebo hry. Společná pozitivní atmosféra může napomoci v dosažení spolupráce a lepších výsledků během společné lekce.

Nezbytnou součástí struktury setkávání je *motivace*. Během motivace lektor vymeze cíl společné činnosti a užije vhodné motivační prostředky k dosažení cíle.

Část setkání, která se zaměřuje na *vlastní činnost*, může být rozdělena na několik dílčích částí. Na začátku je vhodné zařadit rozcvičku, která zpravidla obsahuje dvě části: zahřátí a strečink. Během zahřátí (je možné se také setkat s označením warm-up) se tělo připravuje na následující fyzickou aktivitu. Zahřívají se svaly a klouby. Rozcvička může mít různé podoby a je možné vybrat taneční, kondiční nebo posilovací formu. Je vhodné tyto způsoby střídát, aby se předcházelo stereotypu. Druhou částí rozcvičky je strečink (název pochází z anglického slova stretch, které se dá přeložit jako protažení). Strečinkem se tělo, především svaly, připravují na následující fyzickou zátěž, zvyšuje se flexibilita svalů a předchází se bolestem a zraněním.

Po rozcvičce následuje hlavní část taneční lekce zaměřená na choreografii. *Choreografie* je u různých tanečních stylů rozdílná (částečně nebo zcela), jak bylo uvedeno již v kapitole 1.1.2. Jednotlivá setkání zájmového útvaru by na sebe měla navazovat, přičemž důraz je kladen na správnou dramaturgii, která je koncipována tak, aby naplánované aktivity postupně zvyšovaly obtížnost (což odpovídá základnímu pedagogickému principu směřování od jednoduššího ke složitějšímu).

Setkání zájmového útvaru může (a často bývá) obohaceno o tzv. *doplňkové aktivity*, což bývají hry nebo soutěže. Lektor může využít tematické hry vedoucí k prohloubení fyzické stránky osobnosti dítěte (flexibilita, kondice) nebo rozvíjející týmovou spolupráci.

V závěru je vhodné zařadit *společné zhodnocení*. Během společného zhodnocení nejen vedoucí, ale také účastníci zhodnotí průběh společné lekce a dosažení cílů. Zároveň vedoucí zhodnotí individuální práci. Ke zhodnocení by měl přistupovat především kladně.

Tanec je součástí naší kultury a našich životů. A právě se zmiňovaným moderním tancem se můžeme setkat nejen v prostředí tanečního sálu, ale také například v divadlech, na televizních obrazovkách, sociálních sítích nebo v ulicích měst. Tanec má především pro tanečnický hluboký význam. Během tance má člověk prostor se oprostit od myšlenek a starostí okolního světa. Tanec představuje nejen svobodu pohybu, ale také souznění s hudbou, vyjadřování pocitů. Je důležité, aby se společné lekce s dětmi držely nejen správné struktury setkávání a vycházely z didaktiky zájmové činnosti, ale také aby lektor ukázal dětem tanec a společné lekce jako prostor, ve kterém se mohou tanečně projevit, vnímat a cítit hudbu.

2 Děti ve věku 6 až 11 let

Tato kapitola je zaměřena na děti ve věku 6 až 11 let. Toto období je nazýváno mladší školní věk. Cílem bakalářské práce je popsat lektora moderního tance jako pedagoga volného času, který se věnuje právě dětem tohoto věku. Takový lektor tance musí znát dětský vývoj, a především musí znát, jaké jsou pohybové schopnosti a dovednosti dětí tohoto věku. V následující podkapitole vymezím fyzické schopnosti a pohybové činnosti dětí ve věku 6 až 11 let, které je důležité znát při taneční zájmové činnosti. Dále je v této kapitole vymezen vývoj smyslového vnímání, jelikož tanec je činností estetickou a u dětí rozvíjí také estetické vnímání. Na závěr této kapitoly vymezím pojem dětská skupina. V další kapitole se již konkrétněji zaměřím na metody a přístupy lektora moderního tance.

2.1 Stručná charakteristika dětského vývoje

Dětské období ve věku 6 až 11 let je nazýváno mladší školní věk. Název mladší školní věk je odvozen od sociálního začlenění, kdy dítě nastupuje do školy. Jako základní charakteristiku mladšího školního věku lze uvést školní připravenost, zrod snaživé pracovitosti a vývojovou transformaci poznávacích procesů. (srov. HELUS 2009: 244). Toto období trvá přibližně do 11 až 12 let. V tomto věkovém rozmezí se objevují první známky pohlavního dospívání za doprovodu psychických projevů. (srov. LANGMEIER, KREJČÍKOVÁ 2006: 117)

Během mladšího školního věku se neobjevují tak velké vývojové změny, se kterými se můžeme setkat v předškolním věku, ani bouřlivé změny a projevy v nadcházejícím období dospívání. Dítě během tohoto věku dosahuje důležitých pokroků, které jsou pro jeho budoucnost často rozhodující. V kontextu této bakalářské práce můžeme pojednávat o naplnění jeho volného času, kterému se bude v budoucnu věnovat a zároveň ovlivní jeho vývoj. Pokud by se mělo toto období psychologicky charakterizovat, lze ho označit jako věk střízlivého realismu. Školák v tomto věku je plně zaměřen na přítomnost. Jeho realismus je zpočátku závislý na autoritách, například co autority říkají. Autoritami se stávají kromě rodičů také učitelé, vychovatelé nebo pedagogové volného času. Tento realismus můžeme nazývat jako „naivní“. Později se mění pohled dítěte a vyniká „kriticky realistický“ přístup. Záleží, jaký postoj zaujímají autority, zda kritický pohled dětí tolerují, nebo zda mu odporují. (srov. LANGMEIER, KREJČÍKOVÁ 2006: 117–118).

Pro práci lektora taneční zájmové činnosti je důležité vědět, že věkové rozmezí 6 až 11 let je veliký časový úsek a dítě v tomto období prochází několika změnami vývoje. Každé období mezi 6. až 11. rokem má svá specifika a je potřebné na tato specifika brát ohled, jelikož

v každém jednotlivém období se u dítěte rozvíjí jiné schopnosti a dovednosti. Období mladšího školního věku tedy lze rozdělit na dvě etapy. První etapa je od 6. do 8. roku a jako druhou etapu je možné označit období mezi 8 a 11 rokem. (srov. LANGMEIER, KREJČÍŘOVÁ 2006: 119).

Děti mladšího školního věku potřebují pohyb. Především ve věku, kdy nastoupí do školy a jejich spontánní neřízená aktivita je nahrazena školní výukou a s tím spojeným sezením v lavicích. (srov. HÁJEK 2008: 86). Děti mají potřebu se často hýbat a občas může být i problém je udržet delší dobu na jednom místě, aby se naplno soustředily. V tomto věku jsou pohyby dětí velice výrazné. Schopnost učit se novým pohybům se u dětí formuje kolem šestého roku života, na začátku období mladšího školního věku. Dítě je schopné pohyby opakovat i na poprvé, případně po několika pokusech. Svými pohyby si začíná být jisté. (srov. PERIČ 2004: 26).

Na výkon se dítě zaměřuje až od 8. roku života. V tomto věku přichází období, kdy má dítě předpoklady pro organizovanou tělovýchovu. Do té doby má dítě potřebu spíše spontánního pohybu. Během celého období mladšího školního věku se dětem významně zdokonalují činnosti v souvislosti se smyslovými orgány a svaly. S vývojem kostry se také zlepšuje pohybová koordinace dětí, zlepšuje se jejich hrubá i jemná motorika. Dětem se také zvyšuje přesnost, vytrvalost, rychlost, svalová síla a celkové pohyby jsou rozmanitější. (srov. HÁJEK 2008: 86).

KORVAS (2013: 103) ve své publikaci uvádí, že pohybová aktivita je nenahraditelnou složkou života dětské populace. Je možné konstatovat, že v čím nižším věku dítě začne aktivně sportovat, tím vyšší přínos má tato aktivita pro jeho zdraví během života. Nedostatky dětského pohybu v závislosti na povinné školní docházce by se měly kompenzovat pohybovými volnočasovými aktivitami. Pro děti v tomto věku je vhodné si zvolit kolektivní nebo individuální sport. Do kolektivních sportů můžeme zařadit například fotbal, hokej, florbal a basketbal. Jako zástupce individuálních sportů lze uvést atletiku, tenis a další. Tanec řadíme do kolektivních sportů.

Smyslové vnímání dětí se v tomto věku neustále vyvíjí. Především se vyvíjí jejich sluchové a zrakové vnímání. Děti jsou schopny vnímat rytmus, kterému přizpůsobují své vlastní pohyby. Pro smyslové vnímání je charakteristický výběr detailů. Výběr se projevuje tím, že některé detaily dítě přehlídí, jiné vnímá a zaměřuje se na ně. Dítě je v tomto období v rámci prováděné činnosti pozornější a pečlivější. Dětem se také v těchto letech pomalu rozšiřuje vnímání v prostoru i čase. Také se u dětí vyvíjí rozsah paměti, avšak v tomto období stále převládá mechanická paměť nad logickou. Míra tvořivosti na počátku období narůstá, proto v tomto

období je také důležité u dětí rozvíjet a dát průchod fantazii, která je právě potřebná při tvořivosti. (srov. LANGAMEIER, KREJČÍKOVÁ 2006: 120).

Samotná socializace dítěte začíná nástupem do školy, což je pro něj zásadním krokem v životě a z dítěte se stává sociální a kulturní osoba. Dítě by mělo být schopné zjišťovat odlišnost různých rolí a zvolit vůči nim správné chování. Jak jsem již zmínila, v tomto období na dítě nemají vliv pouze rodiče, ale také učitelé, vychovatelé nebo pedagogové volného času. Kromě nich má na chování dítěte vliv také vrstevnická skupina. Vrstevnická skupina dítěti umožňuje rozvíjet jiné vlastnosti a dovednosti, než které se nabízí při vlivu dospělých jedinců. Díky vrstevnické skupině dítě rozvíjí své symetrické (rovnoprávné) vztahy. Dítě se s vrstevníky srovnává a snaží se dosáhnout stejné úrovně. Zároveň se ve vrstevnické skupině dítě setkává s problémy a konflikty, které dětský kolektiv přináší. Přátelství s vrstevníky je založeno především na společných životních podmínkách. Jednoduše řečeno, pokud jedno z dětí změní školu nebo se s rodinou přestěhuje, přátelský vztah skončí. (srov. VÁGNEROVÉ 2012: 312).

V dětském věku se mezi jednotlivými členy skupiny poměrně rychle vytváří vzájemné vztahy. Vnitřní uspořádání označujeme jako strukturu skupiny, v níž se tvoří také skupinové cíle, normy i hodnoty. Skupinové cíle se zaměřují na potřeby členů, tedy jaké potřeby chtějí uspokojit. Skupinové hodnoty jsou požadavky, jakým způsobem budou jednotlivých cílů dosahovat. Členové skupiny si postupně vytváří vlastní hierarchii hodnot. Dalším pojmem jsou skupinové normy. Většinou jde o nepsaná pravidla chování členů ve skupině. Normy se vztahují na všechny členy skupiny, mohou určovat postavení jednoho určitého člena. Ve skupině se také utváří role a pozice členů skupiny. Role je interpersonální (mezilidský) vztah mezi jedincem a členy skupiny. Pozice se zaměřují na význam člena skupiny a pozice je určována vlivem a oblíbeností člena ve skupině. Dle vytvořených pozic se tvoří skupinová hierarchie. V každé takové skupince se můžeme setkat zpravidla s jedním vůdcem. Vůdce určuje chod celé skupiny a také určuje cíle a hodnoty pro celou skupinu. Pro ostatní děti je důležité, jaký na ně má vedoucí člen pohled a jak je hodnotí. Snaží se s ním dobře vycházet a přizpůsobují se podmínkám kolektivu. (srov. VÝROST, SLAMĚNÍK 2008: 322–325).

2.2 Metody a přístup lektora

„Metodou práce s dětmi rozumíme záměrné a systematické způsoby, postupy a prostředky, které směřují ke stanovenému výchovně-vzdělávacímu cíli.“ (PRŮCHA 2003: 122). „Právě prostřednictvím metod se uskutečňuje vazba cíle a obsahu pedagogického procesu spolu s výsledkem, který je dán změnami ve vědomostech, dovednostech, postojích i osobních

vlastnostech žáků. Stupeň, v němž odpovídá cíl výsledkům, ukazuje mimo jiné i na účinnost použitých metod.“ (SKALKOVÁ 1999: 182).

HÁJEK s PÁVKOVOU (2003: 67) uvádí, že jednou z klíčových podmínek ve výchově je pozitivní vztah mezi lektorem a dítětem. Pokud by byl vztah nepřátelský, výsledky výchovy by byly negativní a působení lektora na dítě by nemělo kladné výsledky. Tato podmínka pozitivního vztahu vede k úspěšnosti dítěte. Vztah lektora vůči dítěti je méně formální, než při školní výuce, proto by měl být vztah lektora s dítětem přátelštější a otevřenější. Lektor se v rámci volnočasové aktivity v práci s dětmi ve věku 6 až 11 let často objevuje nejen v roli pedagoga, ale i přítele nebo poradce. Stále si však v této rovině musí lektor ponechat přirozenou autoritu vůči dětem. Je velmi obtížné najít stabilní místo mezi přátelským a formálním autoritativním jednáním, tedy udržet vztah v žádoucím poměru. Překročením pomyslné hranice přátelství nebo formálnosti může především lektorovi přinést značné problémy. PÁVKOVÁ (2001: 153) uvádí, že v zájmovém vzdělávání autoritativní přístup nebývá příliš úspěšný. Toto tvrzení platí zejména v tanci. Lektor by si měl vytvořit přirozenou autoritu, která se vybuduje jeho přístupem a stylem práce. Autorita má být založena na empatii, vlastních znalostech nebo dovednostech.

Lektor by si měl vymezit hranici mezi přátelským a autoritativním přístupem. Musí v dětech vzbuzovat důvěru a přátelství. Díky tomu se děti dokážou lépe otevřít a napojit se na společnou činnost. Zároveň toto přátelství nesmí zajít do fáze, kdy děti budou lektora tance považovat jako svého vrstevníka. Pokud by se tomu tak stalo, lektor v tu chvíli ztratí poslední náznaky autority a děti ho nebudou vnímat jako vedoucího zájmové činnosti. Pro lektora tance je přiměřená autorita důležitá nejen proto, aby se děti dokázaly otevřít a projevit, ale rovněž z toho důvodu, společná činnost měla i zodpovědného vedoucího. U mladších dětí, tedy u dětí ve věku přibližně 6 až 8 let se autorita získává lépe. Děti k lektorovi více vzhlíží. U starších dětí, přibližně ve věku 9 až 11 let, je získávání autority, pozornosti a uznání těžší.

V taneční zájmové činnosti je běžné, že převažuje přátelský vztah, a to především v soukromých sektorech, kterými mohou být již zmíněné taneční kluby STK 6dance nebo Taneční studio Ostrava. V těchto soukromých sektorech se také můžeme setkat se skutečností, že lektori tance si přejí, aby jim děti tykaly. Je velice diskutabilní, zda je to správné. PATOČKA (2000: 33) uvádí, že způsobem oslovování lidí vyjadřují vztah k oslovovanému. Pokud bychom vycházeli z tohoto tvrzení, pak by se více rozvíjel přátelský vztah mezi lektorem a dítětem. V kolektivu by tykání navodilo pozitivnější a přátelštější atmosféru. Tykáním se může

prohloubit vztah mezi lektorem a dítětem. Na druhou stranu právě tykáním se vytrácí již zmíněná lektorova autorita. Dítě by mohlo lektora považovat za přítele, a ne za vedoucího taneční zájmové činnosti. V tu chvíli by se vytratil respekt vůči lektorovi. Můžeme si však také všimnout rozdílu u dětí kolem šestého roku života. Tykání tedy může do taneční zájmové činnosti přinést problémy, se kterými by se musel v budoucnu potýkat. Z toho vyplývá, že pro lektora jako vedoucího zájmové činnosti je lepší si tuto formální stránku vykání raději ponechat.

Lektor tance a jeho pedagogický přístup určí, jak zájmová činnost bude probíhat. Dobrou práci lektora nezaručí pouze pedagogické osnovy a knihy. Úspěch lektora záleží také na jeho schopnostech, připravenosti a způsobu práce s dětmi. Lektor by měl dbát na to, aby se lekce nestaly stereotypními. Měl by tedy předejít mechanickému opakování, které by vedlo k dětské nechuti v rámci společné práce a tance. Lektor musí nad svou prací přemýšlet, rozvíjet a doplňovat ji. Je důležité, aby lektor ke každé lekci přistupoval tvořivě. Každá společná lekce by měla mít určitou přidanou hodnotu, díky které si děti odnesou nové poznatky či zkušenosti. Tímto způsobem dokáže v dětech probudit vtaž k pohybu. Při tvoření choreografií by měl přihlídnout nejen k pohybovým schopnostem dětí, ale také k jejich věku. Náplň společné práce by na sebe měla navazovat. Jak bylo zmíněno v první kapitole, každá lekce musí mít svou strukturu o kterou se činnost pedagoga opírá. (srov. JERÁBKOVÁ 1979: 19).

Jak již bylo výše zmíněno, lektor musí být dobrým vzorem pro děti. V tomto případě se nejedná pouze o lektorovu mluvu a chování. Lektor by se měl ponořit a rozumět dětským zájmům, které využije při výchově. Zároveň by měl být lektor příkladem, který budou děti respektovat. Lektor by si měl uvědomovat, že i přes taneční náplň volnočasové činnosti má úlohu vychovatele. Měl by kromě vlastností spojených s tancem podporovat dětský projev, vyzdvihávat klady a rozvíjet nedostatečné vlastnosti dětí. Lektor by neměl zapomínat, že taneční volnočasová činnost je součástí celkové výchovy dítěte. V tomto ohledu jsou důležité základní znalosti tanečního pedagoga. Umět poskytnout první pomoc nebo znát základní hygienické návyky.

Při zájmovém vzdělání obecně, ale i v kontextu této práce, především v taneční zájmové činnosti, lze praktikovat všechny výukové metody podle vlastností a typu zájmového kroužku. Ve srovnání s klasickou školní výukou se zde však méně užívají slovní metody.

Metody výuky můžeme dělit na aktivizující metody (diskuze, řešení problému a další), komplexní výukové metody (výuka dramatem) a klasické výukové metody, do nichž můžeme řadit již zmíněnou slovní metodu (přednes, vyprávění), dále názorně demonstrační (předvádění)

a dovednostně-praktickou metodu (napodobování). Nejčastěji aplikovanou metodou v rámci zájmové činnosti je pak hra. (srov. MAŇÁK 2003: 37–41).

V první etapě mladšího školního věku je vhodné volit právě zmíněnou hru jako výchovný prostředek. V této etapě, tedy ve věku 6 až 8 let, je hlavním cílem vytvoření kladného vztahu dítěte k tanci. Jak bylo pojednáno v předchozí kapitole, do 8 let má dítě potřebu spontánního pohybu. Dokáže napodobit jednoduché cviky a pohyby, nemá ale správnou koordinaci pohybů. Proto je potřeba, aby lektor bral ohled na tuto skutečnost a přizpůsobil nejen taneční choreografie, ale i celkovou koncepci taneční lekce dětským schopnostem. Lektor volí hru, skrze niž si děti prohlubují vztah k tanci, ale která je může nějakým způsobem rozvíjet a učit je. (srov. PERIČ 2004: 28).

V práci s dětmi mladšího školního věku musí převládat herní princip nad výkonnostní složkou. Hra samotná přináší ve spojení s danou aktivitou radost. PERIČ a BŘEZINA (2019: 51) v publikaci Jak nalézt a rozvíjet sportovní talent uvádí body, které můžeme vztahovat k lektorovi tance, který chce u svých žáků rozvíjet talent. Jedním z důležitých bodů rozvoje v rámci lekce je právě zmíněná hra. Hra by měla být základem činnosti a dětem přinášet radost. Dětské neúspěchy by neměly být hodnoceny negativně. Je doporučeno, aby činnosti byly pestré, kratší, ale dynamické. Vhodným přístupem lze děti nasměrovat ke správnému cíli. Důležité je rozvíjet soustředěnost dětí, která napomůže jejich lepšímu výkonu. Důležitý je také fakt, že lektor má být pro děti vhodným příkladem.

Jak jsem zmínila v předchozí kapitole, předpoklady ke zvládnutí náročnější choreografie mají děti druhého období mladšího školního věku, přibližně od 8. roku života. Činnost lektora může v tu chvíli upustit od her a být více zaměřena na technické provedení tance. Lektor může zařazovat prvky, které vyžadují více přesnosti a preciznosti. U těchto dětí je také důležité stále rozvíjet vztah k tanci, děti druhého zmíněného období mladšího školního věku jsou schopny si rychleji osvojit taneční kroky. (srov. PERIČ 2004: 24–26). Samozřejmě je důležité vědět, že i starší děti, tedy děti ve věku 8 až 11 let, si rády zahrají hru. Zapojením hry pro tyto děti může být formou relaxace a uvolnění.

Tanec je možné považovat za prostředek vyjádření emocí a komunikace pomocí lidského těla. (srov. VELETA, HOLMEROVÁ 2004: 9). Tanec blahodárně působí i na osobnost dítěte, jelikož rozvíjí jeho estetické vnímání, tvořivost, relaxaci či rozvíjí schopnost koncentrace. (srov. CHROUSTOVÁ 2003: 11). Tanec a taneční výchova mají také kladný vliv na sociální vztahy, emoce a komunikaci. Lektor tance by měl pracovat tak, aby všechny tyto stránky dokázal u dětí pozitivně podněcovat.

Jelikož je tanec samotný brán jako způsob komunikace, řadí se do neverbální komunikace. Zde bych ráda uvedla jako příklad taneční a pohybovou terapii, která právě díky neverbální komunikaci projevuje lidskou integraci. V tomto případě je právě komunikace jedním ze způsobů, jak lektor může propojovat spolupráci a tvořivost dětí. V tanci se tedy řeč těla pokládá za komunikaci. Řeč těla člověk používá během běžného života. V tanci je však jasnější a intenzivnější. Díky tanci děti objevují své tělo a napomáhá jim nalézt cestu k ostatním dětem. Aby samotná komunikace mohla být součástí tance, je třeba se vyhnout překážkám. Právě lektor by měl být nápomocen. Lektor pomáhá dětem se vyhnout právě zmíněným překážkám, za které můžeme považovat stud, uzavřenost, nízké sebevědomí, nemotivovanost. Lektor se snaží prolomit bariéru, odstranit nechuť k činnosti a do samotného tance přinést radost.

V závěru bych ráda zmínila vrstevnickou skupinu, skrze kterou může právě lektor na děti působit. Skupina funguje jako sociální zrcadlo. Pokud jedinec patří do skupiny, skupina na něj působí a jedinec se snaží přizpůsobit. Na základě zpětné vazby skupiny mění jedinec některé své chování. Lektor musí mít znalosti o dynamice skupiny, tedy jak fungují vztahy ve skupině a jaké jsou skupinové procesy. (srov. KNOTKOVÁ 2014: 41). Zejména mezi dětmi mladšího školního věku jsou velmi časté změny chování v dětských skupinách a právě vztahy dětí se často mění. Lektor by měl být tzv. kotvou skupiny a případné rozepře a neshody uvnitř skupiny by měl umět vyřešit a předejít dalším problémům, které by mohly uvnitř skupiny vzniknout.

Po shrnutí výše uvedené literatury je důležitým aby lektor moderního tance při s dětmi ve věku 6 až 11 let bral ohled na dětský vývoj a celkovou práci a aktivity dětskému vývoji přizpůsobovat. Při stanovení cíle setkání a sestavení taneční lekce si musí lektor položit otázku, zda jsou děti na vybranou náplň lekce připraveny a zda pro ni mají předpoklady. Lektor tance děti pozitivně ovlivňuje a tvoří jim vzor nejen skrze tanec, ale také jako osobnost. Lektor by měl být empatický, ochotný pomáhat a učit, ale také tolerantní a trpělivý. Lektor by měl mít především lásku k tanci, kterou bude dále předávat dětem.

3 Pedagog volného času

V této kapitole se zaměřím na pedagoga volného času, který působí jako lektor moderního tance. Nejprve se seznámíme se samotným pedagogem volného času a jeho pracovní náplní.

„Pedagog volného času a vychovatel jsou pedagogičtí pracovníci, jelikož vykonávají přímou výchovně-vzdělávací činnost.“ (HÁJEK 2008: 69) Toto tvrzení lze považovat za definici pedagoga volného času, jelikož vymezuje základní činnost pedagoga volného času. Další zajímavou definici pedagoga volného času uvádí VÁŽENSKÝ A SMÉKAL (1995: 80): „Pedagog volného času je pracovník, který je k dispozici pro všechny věkové a profesionální skupiny, náleží všem sociálním vrstvám a slouží k setkávání lidí různých národností.“ Jako poslední bych ráda zmínila definici pedagoga volného času, který uvádí SPOUSTA ve své knize Kapitoly z pedagogiky volného času: „Pedagog volného času reprezentuje takový druh výchovného pracovníka, který je schopen výchovně působit v prostoru volného času všech věkových, sociálních, profesních, národnostních a náboženských vrstev a skupin.“ (SPOUSTA 1996: 7)

Zákon č. 563/2004 Sb., O pedagogických pracovnících říká, že pedagog volného času musí být bezúhonný, mít znalost českého jazyka, musí být způsobilý k právním úkonům, zdravotně způsobilý a musí mít odborné vzdělání. Dle zákona by měl mít pedagog volného času vysokoškolské vzdělání nebo vyšší odborné vzdělání, vzdělání v programu celoživotního vzdělávání, střední vzdělání s maturitní zkouškou. (srov. Zákon č. 563/2004 Sb.).

V zákoně č. 563/2004 Sb., O pedagogických pracovnících jsou vymezeni pedagogičtí pracovníci, kteří působí v zájmovém vzdělávání. Jedná se dle §16 o vychovatele a dle §17 o pedagoga volného času. Zákon však také zmiňuje, že pedagogickým pracovníkem může být výkonný nebo výtvarný umělec, dále také člověk, který má odbornou kvalifikaci dle §10 – učitel odborných předmětů na základní umělecké škole nebo konzervatoři a dle §21 – trenér. (srov. Zákon č. 563/2004 Sb.).

V rámci volného času dětí i mládeže se můžeme setkat se spoustou kvalifikovaných, ale také nekvalifikovaných pracovníků. Můžeme tedy rozlišovat několik typů pedagogů volného času, kterými jsou: mládežnický vedoucí, kvalifikovaný učitel, pedagogicky nekvalifikovaný dospělý, dobrovolník nebo zralý a zkušený pracovník ve volném čase. (srov. VÁŽENSKÝ 2001: 81–82). V dnešní době působí například ve střediscích volného času především kvalifikovaní pedagogičtí pracovníci.

S pedagogem volného času se můžeme setkat nejen ve školských zařízeních, jako je to u jiných pedagogických pracovníků. Níže si vymežíme instituce a zařízení, ve kterých se můžeme setkat s pedagogem volného času:

- *Školní družina, školní klub* – tato výchovná zařízení jsou základní formou výchovy mimo vyučování ve školských zařízeních. Slouží k výchově, vzdělávání a rekreaci. Školní družina je určena pro děti prvního stupně a školní klub pro děti, které navštěvují druhý stupeň.

- *Středisko pro volný čas dětí a mládeže* – tato střediska lze také označit jako domy dětí a mládeže. Střediska pro volný čas mají funkci výchovně-vzdělávací a rekreační. V těchto střediscích se můžeme setkat s širokou zájmovou působností. Samotná zájmová činnost a její náplň se dělí na: kroužek, soubor, klub a kurz.

- *Domov mládeže* – domovy mládeže jsou školská zařízení, která zajišťují studentům středních škol ubytování, stravu a také výchovu.

- *Preventivně výchovná péče, ústavní a ochranná výchova* – pod tento název řadíme diagnostické ústavy, dětské domovy, dětské domovy se školou a výchovné ústavy.

- *Komerční zařízení*

- *Církevní instituce*

- *Občanské iniciativy*

- *Nizkoprahová zařízení pro děti a mládež* (srov. PÁVKOVÁ 2001: 111–147).

V souhrnu se jedná o rozsáhlý komplex vzdělávacích služeb. Pedagog volného času pracuje především v neškolských zařízeních. Naopak vychovatel působí především ve školních družinách, klubech nebo zařízeních výchovné péče. Působení pedagoga volného času je rozmanité.

Osobnost pedagoga volného času má při výchově a vzdělávání klíčovou úlohu, jelikož intenzivně působí a ovlivňuje děti. Aby pedagog volného času dobře působil na děti a byl tzv. vidět i slyšet, musí mít pro činnost pedagoga volného času správné předpoklady. Pedagog volného času musí umět zaujmout. Pokud se pedagogovi podaří správně zaujmout a upoutat pozornost dítěte, bude společně strávený čas pro obě strany příjemnější. Předpokladem pozitivního vlivu na děti je pedagogova autorita, osobní příklad a celkové působení jeho osobnosti na dítě. Autorita pedagoga vychází a zároveň je závislá na jeho společenské a odborné znalosti a dovednostech. Vliv pedagoga nenahradí učebnice, mravní řady ani tresty. Nejvyšší vliv má na děti pedagogův osobní příklad. Pokud pedagog svými znalostmi a schopnostmi dá najevo, že se v dané oblasti orientuje, rozumí jí a dokáže dané znalosti a dovednosti předávat,

děti budou na pedagoga volného času nahlížet jako na autoritu. Autorita pedagoga volného času je také závislá na jeho charakterových vlastnostech, morálních vlastnostech a řídicích schopnostech. Řídicími schopnostmi rozumíme například komunikaci s dětmi nebo schopnost spravedlivého jednání, které pedagogovi umožňují lepší komunikaci s dětmi. Pedagog volného času děti zaujme především svým kladným, vřelým a otevřeným přístupem. Pokud pedagog získá důvěru dítěte, získaná důvěra pomůže lepší společné práci a komunikaci. (srov. KOHOUTEK 1996: 26)

Pedagog volného času je determinován konkrétními profesními požadavky. Jsou od něj žádány například všestranné vědomosti, dovednosti a schopnosti nebo pozitivní přístup k práci. (srov. HÁJEK 2008: 133). Požadavky na pedagoga volného času se dělí na fyzické, psychické a sociální. HÁJEK (2008: 132) ve své knize uvádí požadované znaky osobnosti, které lze rozdělit do tří skupin: pozitivní obecně lidské vlastnosti, vlastnosti obzvláště důležité pro pedagogy a specifické požadavky na vychovatele a pedagogy. Hájek popisuje pedagoga volného času také takto: „Pedagog by měl být dobrý člověk. To je však pojem velmi nepřesný. Dalo by se říci, že jeho poznávací procesy by měly mít dobrou úroveň, měl by mít dobrou paměť, pozornost, přiměřené volní vlastnosti, schopnost prožívat i ovládat své emoce. Z charakterových vlastností mají převažovat ty kladné, jako je např. altruismus, spravedlivost, pracovitost, sebeovládání. Projevy svého temperamentu by měl dokázat ovládat.“ (HÁJEK 2008: 133)

Každý člověk má své silné i slabé stránky. Tak je tomu i u pedagoga volného času. Důležité je, aby se všemi svými stránkami osobnostmi dokázal pracovat. Pedagog volného času by měl umět potlačovat špatné stránky a zvýrazňovat ty dobré. Dále jsou velice důležité rysy osobnosti, které tvoří podmínku pro úspěšný výkon práce pedagoga. Osobnostními rysy rozumíme empatii (schopnost vcítění se do prožívání druhých), komunikaci, schopnosti vést skupinu, stabilitu a nekonfliktnost, optimismus a pozitivní vztah k lidem. (srov. JŮVA 2001: 56–57). Je možné také vymezit vlastnosti pedagoga volného času, které jsou pro pedagogické pracovníky důležité. Mezi důležité vlastnosti pedagoga volného času patří schopnost adaptace, schopnost řešit neočekávané situace, aktivita, iniciativa, tvořivost a nápaditost, hravost, radost ze hry, smysl pro humor, dobrá fyzická kondice, vhodný vzhled, průbojnost a schopnost prosazování vlastních názorů, pochopení pro věkové zvláštnosti. Pedagog volného času by měl být obecně dobrým člověkem. Měl by být optimistický, hravý, tvořivý, brát v potaz lidskou individualitu, dobře vystupovat a umět si sjednat pořádek. (srov. HÁJEK 2008: 134–135).

V publikaci Vybrané kapitoly volného času MASARIKOVÁ a MASARIK (2002) uvádějí, že se pedagog volného času během svého působení na děti, ale také během jeho pedagogické činnosti, objevuje ve spoustě situacích, které musí řešit a ve kterých se musí umět pohybovat. Pedagog volného času v různých situacích v rámci výchovy dětí a působení na děti představuje různé pedagogické role. V různých rolích se ocitne i lektor moderního tance, který působí na děti v mladším školním věku. Níže si představíme přehled nejčastějších typů rolí pedagoga volného času:

- Role *diagnostika* – pedagog volného času jako diagnostik definuje a prozkoumává potřeby, zájmy, názory a perspektivy úrovně intelektuální, emocionální a senzomotorické stránky dítěte. Na tuto roli je třeba, aby byl pedagog volného času náležitě odborně připraven a dokázal se podílet na řešení problému, který nastal. V tomto případě je také možné kontaktovat jiného odborného pracovníka, kterým může být například pedagogický poradce nebo psycholog.

- Role *poradce a podporovatele*

- Role *iniciátora* – pedagog volného času v roli iniciátora stimuluje a podporuje komplexní a individuální rozvoj osobnosti dítěte v rovinách jako je kognitivní, emociální, kreativní, sensorická, motorická, imaginativní a mravní. Pedagog volného času v této roli podněcuje individuální schopnosti, dovednosti, nadání, zároveň podporuje vlastní sebepoznání, sebezpozorování, sebehodnocení, sebevýchovu, sebezvzdělávání i seberealizaci.

- Role *emocionálního satisfaktora* – pedagog volného času touto rolí podporuje děti, které podporu nenachází ve svém sociální prostředí (přátele, rodina). V této roli pedagog volného času působí na dítě ve větším spektru, než při běžné volnočasové činnosti s dětmi, má tedy na něj větší vliv. Dítě si k pedagogovi volného času vytvoří bližší vztah, více mu důvěřuje.

- Role *zhodnocovatele volného času* – v této roli pedagog volného času organizuje činnost, poskytuje možnost sebezdokonalování a kultivace dítěte. Dítě díky pedagogovi volného času buduje vlastní vnitřní vyrovnanost – mnohostranný rozvoj kvalit dětské osobnosti. Touto rolí pedagog předchází sociálně-patologickým jevům dítěte, které ho mohou v budoucnosti ovlivnit.

- Role *reedukátora* – pedagog volného času se v této roli snaží proměnit dosavadní výchovu, především u problémových žáků. Ti trpí mravními nedostatky, či projevy delikvence (páchání trestných činů). Ač je role reedukátora spíše úkolem sociálního pedagoga i pedagog volného času může v ovlivňování dítěte kladně přispět. Pedagog se zaměřuje na kladné stránky

dítěte a snaží se ho intenzivně podporovat ve volnočasové činnosti. Důležité je, aby pedagog volného času byl stále v kontaktu s ostatními odborníky. V tomto případě s již zmíněným sociálním pedagogem.

- Role *poskytovatele poznatků a zkušeností*
- Role *socializační a kultivační* – pedagog volného času v této roli působí jako koordinátor a řídicí činitel při volném čase dětí.

V kontextu této práce považuji také za důležité vymezit nejen role, v rámci kterých pedagog volného času působí, ale také pedagogické styly, které se v pedagogice volného času uplatňují. KOHOUTEK (1996: 72–74) vymezuje tyto pedagogické styly:

- *Dominantní, autokratický styl* – Je tvrdým postojem pedagoga. Pedagog volného času dává dětem přesné pokyny, rozkazy a nebere v potaz jejich potřeby. Tímto způsobem jednají především pedagogové, kteří jsou odvážní a rozhodní nebo naopak opatrní (bojí se rizika). Pro takto vedenou skupinu je charakteristická napjatá atmosféra. Lze předpokládat, že to není vhodné prostředí pro děti a necítí se zde příliš dobře.
- *Nezasahující, liberální styl* – Pedagog, který využívá tento styl výchovy, neklade přímé požadavky. Tímto stylem si také vybuduje velkou důvěru dětí. KOHOUTEK uvádí, že takto pedagog pobírá důvěru neoprávněně. Je vnitřně nejistý a nemá vyvážené pedagogické působení. Tento přístup oproti autoritativnímu přístupu vede k uvolněné atmosféře. Žákům nikdo nepředává potřebné normy, které jsou důležité pro formování charakteru.
- *Integrační, sociálně integrační neboli demokratický styl* – Tento přístup se zdá být ideálním, jelikož je v něm dostatečná kontrola a pevné výchovné působení pedagoga. Zároveň je nabízen prostor pro vlastní práci dětí, jejich iniciativu a tvořivost.

3.1 Lektor moderního tance

Pedagoga volného času v zájmovém vzdělávání zaměřeného na taneční zájmovou činnost lze nazývat lektorem moderního tance. V této kapitole tedy pojednávám o lektorovi moderního tance jako o pedagogovi volného času.

Lektor moderního tance působí ve volnočasové taneční zájmové činnosti. Lektor tance nemusí být vždy brán jako pedagog volného času. Jak jsem již pojednávala v předchozí kapitole, zákon č. 563/2004 Sb., O pedagogických pracovnících vymezuje pedagoga volného času jako pedagoga, který pracuje ve školách a školských zařízeních pro zájmové vzdělávání. Pedagogem volného času v těchto zařízeních je osoba, jež má zákonem vymezené vzdělání.

Lektor moderního tance však nemusí mít pouze vzdělání, které je uvedeno v zákoně. Pokud bychom vycházeli z poznatků z kapitol Tanec jako náplň zájmového vzdělávání a Didaktika taneční zájmové činnosti, kde je zmíněno, že je možné na tanec nahlížet z pohledu tělovýchovného, je tedy možné lektora moderního tance nazývat také jako trenéra. V tomto případě se na něj vztahuje: „§21 Trenér“ a lektor moderního tance se musí prokázat odbornou kvalifikací.

Odbornou kvalifikaci lektor moderního tance získá úspěšným absolvováním vzdělávacího kurzu Trenér sportovních tanců III., II. a I. třídy. Tyto kurzy jsou akreditované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Účastníci těchto kurzů se vzdělávají nejen v tanci. Náplní kurzů je například metodika vedení lekcí, koncepce tanečních tréninků, základy kineziologie, životospráva, pedagogika a didaktika, první pomoc a další. (Kvalifikační stupně vzdělání s osvědčením odborné způsobilosti trenéra tanečních sportů: Czech Dance Organization).

V odborné literatuře není přesně definován lektor moderního tance jako pedagog volného času. Pokud však budu vycházet z poznatků, které jsem již zmínila v přechozích kapitolách, je možné lektora moderního tance popsat jako pedagoga volného času, který záměrně působí na děti. Rozvíjí jejich taneční schopnosti a dovednosti. Učí jednotlivé taneční techniky a taneční pohyby. Lektor tance se může specializovat na jeden či více tanečních žánrů, které jsou součástí moderních tanců. Lektor tance by měl děti pozitivně motivovat k dobrým výkonům a být pro ně správným vzorem a příkladem. Lektor tance sehraává důležitou roli při vedení taneční zájmové činnosti. Lektor tance musí být motivátorem pro činnost dětí. Je důležité, aby měl lektor kladný vztah k dětem. O tomto tématu také pojednává kapitola Metody a přístup pedagoga volného času. Pokud si pedagog vybuduje dobré vztahy s dětským kolektivem, vytvoří si vhodnější prostředí pro práci a lektor má možnost děti více ovlivňovat. „Taneční výchova se může pod vedením kvalitního pedagoga stát mimořádným výchovným prostředkem s možností rozvíjet celistvou osobnost každého člověka.“ (BLAŽÍČKOVÁ 2005: 13)

V případě, že lektora moderního tance označujeme jako trenéra, můžeme si uvést definici, která se na trenéra vztahuje: „Úspěšní trenéři pomáhají sportovci zvládnout více, než jen vyhrávat. Úspěšní trenéři pomáhají sportovci zvládnout nové dovednosti, radovat se ze soutěže spolu s ostatními a být hrdý na dosažené výsledky. Úspěšní trenéři však nejsou jen dostatečně zkušený v technice a taktice konkrétního sportu, vědí také, jak tyto dovednosti převést do praxe. Sportovce učí jednak dovednostem, a jednak je také vychovávají a připravují na morální a etické požadavky, které na ně moderní společnost klade.“ (MARTENS 2006: 8) Je možné konstatovat, že role trenéra, tedy v tomto případě lektora tance, se týká zodpovědnost jako

u jiných pracovníků v řídicích funkcích, kteří mají zodpovědnost vůči svým podřízeným. Stejně tak má lektor zodpovědnost vůči dětem, které vede. Pokud má být člověk úspěšným lektorem, měl by pracovat také sám na sobě. Měl by rozvíjet stále svoji osobnost i kondici, znalosti a dovednosti, které svým svěřencům předává. Úspěšný lektor by měl dokázat kriticky hodnotit sám sebe a být ochotný a schopný v případě potřeby změnit svůj klasický přístup k práci. Být úspěšným lektorem je opravdu náročné a je třeba vynaložit velké úsilí. (srov. MARTNES 2006: 9).

Stejně jako v jiných sportech i v moderním tanci si musí lektor tance stanovit své trenérské, v tomto případě lektorské cíle. Tyto cíle vychází ze tří obecných kategorií. Těmi jsou:

- trénovat tým, který je úspěšný,
- pomoci mladým lidem, aby se pro ně stal tanec zábavou,
- pomoci mladým lidem rozvíjet se fyzicky, psychicky a společensky.

Lektorské cíle se samozřejmě odvíjí také podle toho, zda je taneční zájmová činnost pouze rekreační nebo zda taneční tým chce získat nějaké úspěchy, například zda se připravuje na taneční soutěže. Podle toho se také odvíjí přístup lektora tance. Pokud je tanec pro jedince pouze rekreační, lektor by měl nastavit jako hlavní cíl lekcí radost, zábavu a hru. Naopak u cíle úspěchu je hlavním cílem výkonnost a až poté následuje zábava a radost z tance. (srov. MARTNES 2006: 26–29). Lektor moderního tance by měl znát také své osobní cíle, na které právě lektorské cíle navazují. Lektor musí vědět, co od trénování a svého vlastního působení na děti očekává a proč se chce právě této činnosti věnovat. Na tyto cíle se mohou dále napojovat další cíle, které budou směřovat blíže k lektorskému záměru. (srov. MARTNES 2006: 34–35).

Lektor moderního tance jako pedagog volného času se v rámci svého působení nezaměřuje jen na výkony, ale také na výchovu. Níže si vymežíme základní pedagogické zásady, na které by se měl lektor moderního tance jako pedagog volného času zaměřovat:

- *Zásada uvědomělosti a aktivity* – děti si jsou vědomi cíle a záměru činnosti nebo tance. Děti se aktivně účastní cvičení, jeho průběhu a výsledku. Lektor tance učí děti uvědomování vlastních chyb, uvědomování jednotlivých prvků a pohybu a přemýšlení.
- *Zásada názornosti* – děti mají správné představy o pohybu a technice. Lektor názorně předvádí jednotlivé taneční prvky způsobem, kterému děti porozumí.
- *Zásada soustavnosti* – lektor pracuje tak, aby získané dovednosti dětí na sebe navazovaly a vytvářely ucelený systém znalostí.

- *Zásada přiměřenosti* – lektor si je vědom dětských schopností, dovedností a vědomostí a pracuje s nimi tak, aby cvičení a tance byly přizpůsobeny jejich schopnostem.
- *Zásada trvalosti* – lektor pracuje s dětmi tak, aby si dlouhodobě pamatovaly získané dovednosti a vědomosti a dokázaly je kdykoli použít. (srov. PERIČ 2004: 23–24).

Lektor moderního tance by měl také umět správně motivovat děti k činnosti. HÁJEK (2008: 170) píše, že pedagog, tedy i lektor tance, v dětech motivuje (vyvolává) potřebu dosáhnout cíle, něco nového se naučit a dokázat. Lektor jako motivátor by měl dětem ukázat vhodnou cestu a popřípadě i metody k dosažení cíle. Důležitým bodem je zodpovězení otázky proč – stanovení motivu cíle. Tento motiv má vyvolat určitý zájem o aktivitu. Je tedy potřeba, aby nejen lektor moderního tance měl své stanovené osobní cíle. Lektor by měl podněcovat děti k vytvoření vlastních osobních cílů.

Lektor moderního tance by měl také vědět, jak je pro děti mladšího školního věku důležité kladné hodnocení, které je spjato s úspěchem. Lze říci, že pro děti může být určitou motivací pochvala. Forma pochvaly jako způsobu hodnocení je důležitá, zvláště u dětí mladšího věku, pro které je jejich sebehodnocení závislé na úsudku ostatních vrstevníků, pedagogů, příbuzných a dalších, o čemž rovněž pojednává 2. kapitola. V estetické oblasti narozdíl od tělovýchovné oblasti hodnocení dítěte není závislé na výkonu. Pokud lektor při činnosti zohledňuje estetickou oblast, úspěšné může být každé dítě, které dokáže prožívat estetický zážitek, v tomto případě tanec. Zjednodušeně řečeno, pokud se zájmová činnost nezaměřuje na výkony, úspěšné je každé dítě, které tanec samotný baví. Děti zároveň dokáží motivovat samy sebe navzájem, stejně tomu tak je i v tanci. Pokud jedno z dětí uvidí, že jeho kamarád je úspěšný a dosahuje určitých výsledků, je možné, že se mu bude chtít svým výkonem vyrovnat a stále by mohl zvyšovat svoji snahu. Lektor by si v tomto případě měl dát ale pozor, aby v dětech nevytvořil nenávisť nebo závislost na chvále. V tomto případě se může jednat o pedagogicky sporné jednání, neboť tímto lektor učí děti konformitě, závislosti na pochvalě, uplácení, kdy bez vnějších odměn nebudou nic dělat. Budou naučené pouze vnější motivaci, a ne té vnitřní.

Na závěr této kapitoly zde uvedu výzkum Michaely BŘÍZOVÉ. Břízová ve své práci Tanec jako prostředek rozvoje osobnosti lektora tance (2019: 53) zjišťovala, jaký má význam tanec v životě tanečníků, kteří působí jako taneční lektori. Dle výzkumu žádná z dotazovaných respondentek nemá přímé pedagogické vzdělání. V práci lektora tance vychází ze svých vlastních zkušeností. Hlavním motivem lektorské činnosti je předávání radosti z tance a kladné ovlivňování tanečníků. Dále zde popisuje také roli lektora tance oproti klasickému tanečníkovi.

Pro tanečnický jsou klíčovými vlastnostmi schopnost spolupráce, vzájemná tolerance a vyšší sebevědomí ve zdravé míře. U lektora jsou nejdůležitějšími vlastnostmi empatie, ochota nebo zodpovědnost. Můžeme shrnout, že pro lektora má tanec hluboký význam a přispívá k jeho sociálnímu rozvoji.

Jak jsem již zmínila, hlavním motivem lektorské činnosti je radost z tance. Můžeme se tedy v rámci volnočasové činnosti setkat s lektory, kteří mají pedagogické vzdělání, ale také s těmi, kteří ho nemají. Všechny tyto lektory však pojí radost a láska k tanci. Při vedení lekce a působení na děti považují za důležité znát pohybové předpoklady a smyslové vnímání dětské věkové skupiny, na které lektor působí. Zároveň také musí lektor umět stanovit strukturu a náplň společných lekcí. Všichni lektori ale dětem předávají své znalosti, učí je nové pohyby a choreografie. Tito lektori učí děti vnímat radost a lásku k tanci.

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo popsat lektora moderního tance jako pedagoga volného času, který se zaměřuje na práci s dětmi ve věku 6 až 11 let.

V první kapitole jsem čtenáře seznámila s pojmem tanec a jeho definicí a různými pohledy jednotlivých autorů, kteří se dané problematice věnují. V kapitole je také popsána funkce tance ve společnosti a jeho význam pro tanečníky. V následující podkapitole jsem se již věnovala zmíněnému modernímu tanci, na který se tato bakalářská práce zaměřuje. Nejprve jsem popsala jeho vznik, důvod vzniku a hlavní myšlenku moderního tance. Dále jsem se zaměřila konkrétněji na historický vývoj moderního tance. Představila jsem zahraniční tanečnici Isadoru Duncanovou, která je považována za zakladatelku moderního tance a další významné zahraniční i české tanečníky, kteří měli pro moderní tanec přínos. Dále jsem se zaměřila na specifika moderního tance. Vymezila a charakterizovala jsem základní taneční styly, jako je například Street Dance, Disco Dance a další tance, které se v současnosti řadí pod pojem moderní tanec. V podkapitole je definován tanec jako náplň zájmové činnosti se zaměřením na stručnou charakteristiku zájmového vzdělání zaměřeného na tanec. V této kapitole jsem vymezila tanec jako volnočasovou aktivitu, blíže jsem rozebrala pohled na tanec v rámci esteticko-výchovné a tělovýchovné oblasti. Také jsem uvedla specifika pro taneční zájmovou činnost. Tato kapitola dále seznamuje čtenáře s didaktikou taneční činnosti, ve které jsem vymezila metodiku i strukturu setkávání. V rámci tanečního zájmového útvaru jsem se zaměřila na rozvoj dětské osobnosti v individuální i kolektivní rovině. Uvedla jsem, že v rámci taneční zájmové činnosti se děti učí společně spolupracovat. Vymezila jsem základní body didaktických cílů zájmového vzdělávání a také jsem detailně představila strukturu setkávání taneční zájmové činnosti.

Druhá kapitola, byla zaměřená na děti ve věku 6 až 11 let. Podkapitola se zabývala stručnou charakteristikou dětí tohoto věku. Představila jsem, co je pro věk, který je také označován jako mladší školní věk dítěte, typické. Seznámila jsem se s jejich pohybovými předpoklady, které jsou úzce spojené s vývojem. Tyto pohybové předpoklady nám také vymezily aktivity a činnosti, kterých jsou děti v tomto věku schopné. Stručně jsem také popsala vývoj jejich smyslového vnímání, který navazuje na estetické vnímání. Zaměřila jsem se rovněž na socializaci dítěte ve skupině a na závěr jsem rozebrala právě dětské skupiny. V druhé podkapitole jsem čtenáře seznámila s metodami a přístupy lektora. Definovala jsem metodu práce lektora tance. Blíže jsem specifikovala lektorovu autoritu a zároveň jsem vymezila

vhodný vztah mezi lektorem a dítětem. Vymezila jsem výukové metody, které je vhodné praktikovat při zájmové činnosti, poté jsem se detailněji zaměřila na hru jako výukovou metodu. Zjistila jsem, že lektor by měl při práci s dětmi ve věku 6 až 11 let brát především ohled na dětský vývoj a celkovou práci a zvolené aktivity tomu přizpůsobovat.

Poslední kapitola se zabývala pedagogem volného času obecně. Nejprve jsem pojednala o jeho pracovní náplni. Vymezila jsem, kde působí, jaké jsou předpoklady osobnosti pedagoga volného času, profesní požadavky a jaké zastává role ve výchově. V podkapitole jsem se konkrétně zaměřila na lektora moderního tance, který působí jako pedagog volného času a popsala jsem ho dle již získaných poznatků. Uvedla jsem také definici lektora moderního tance z pohledu tělovýchovné oblasti působení. Zmínila jsem, jaké jsou lektorské cíle v rámci taneční zájmové činnosti a na které pedagogické zásady by se měl lektor během své práce s dětmi zaměřovat. Zaměřila jsem se také na způsob lektorovi motivace dětí a jak je pro děti tohoto věku důležité kladné hodnocení.

Pokud spojím všechny poznatky z uvedených kapitol, je možné popsat lektora moderního tance jako pedagoga volného času, který pracuje s dětmi ve věku 6 až 11 let. Z práce vyplývá, že pokud pedagog volného času pracuje s dětmi mladšího školního věku, měl by brát v potaz především vývoj dětí. Období 6 až 11 let je velký časový úsek a děti si během tohoto období prochází mnoha změnami. Zpočátku tohoto období, mezi šestým a osmým rokem života, je pro děti důležitý spontánní pohyb. Děti jsou schopny se učit novým pohybům a osvojit si je. Lektor by měl brát ohled na tento fakt a taneční lekce tomu přizpůsobit. Tanec by měl obsahovat spíše jednoduché prvky a lekce by měly být doprovázeny hrou. V tomto věku je pro děti nejdůležitější vytvoření vztahu k tanci. Děti by se měly učit vnímat rytmus a umět reagovat na dynamiku hudby. Od osmého roku života lektor může do tance řadit náročnější prvky. Děti jsou schopny koordinace pohybů. Lektor by měl tanečnickům tanec představit nejen jako fyzickou zátěž, ale také jim ukázat, že tanec poskytuje prostor pro seberealizaci. Lektor by měl z tanečního sálu vytvářet místo, kde mohou děti vyjádřit své pocity, emoce, kde budou moci komunikovat s ostatními a budou se cítit dobře.

Lektor tance není pouze učitelem tance. Jelikož působí v oblasti zájmové činnosti, stává se také vychovatelem. Pokud nemá vzdělání, které se vztahuje na pedagoga volného času, měl by znát alespoň pedagogické metody a didaktiku. Lektor by měl děti umět motivovat k tanci stanovením určitého cíle. V taneční zájmové činnosti zmíněným cílem bývá vytvoření společné choreografie, taneční soutěž nebo vystoupení na veřejnosti. Lektor by měl být také pro dítě vzorem neboli autoritou. Během práce s dětmi lektor zastává určité role. V rámci taneční

zájmové činnosti je to především role zhodnocovatele volného času, iniciátora, poskytovatele poznatků a zkušeností, socializační a kultivační. V rámci společné činnosti s dětmi je důležité, aby si lektor stanovil vhodný přístup, kterým bude působit na děti. V tomto případě je to demokratický styl, v němž je jak dostatečná kontrola a pevné výchovné působení, tak také prostor pro vlastní práci a kreativitu. Můžeme se však setkat také s nezasahujícím liberálním stylem, kdy lektor na děti neklade příliš velké požadavky. V tomto případě však lektor nedosahuje velkých tanečních pokroků a společné lekce se dají označovat spíše jako rekreační a tanec je v těchto případech opravdu jen pro zábavu dětí. Díky demokratickému, ale i liberálnímu stylu vládne na společných lekcích přátelská atmosféra. Tato atmosféra se také podepisuje na fungování celé zájmové činnosti. Pedagog na děti působí také skrze skupinu. Vrstevnická skupina je jedním z prostředků, skrze který může pedagog působit. Pedagog může použít skupinu jako výchovný prostředek. Ve skupině je také důležitá dynamika skupiny. Pokud je skupina zcela nová a jednotliví členové se neznají, budou se ostýchat tanečně se projevit. Děti tak nemusí být zcela kreativní a budou sledovat, co právě dělají ostatní. Jestliže se skupina dostane do vyšší fáze, ve které si budou s ostatními členy důvěřovat, bude to mít vliv i na jejich taneční projev. Zpočátku by se měl lektor zaměřit na vztahy ve skupině než na samotný taneční projev dětí. Pedagog by se měl rovněž snažit, aby se děti ve skupině cítily komfortně a aby se dokázaly naplno tanečně projevit. Lektor by měl napomoci jejich socializaci ve skupině, čemuž může napomoci specifickými tanečními metodami, jako je například tanec v kruhu.

Práci lektora moderního tance můžeme shrnout do tří základních úkolů. Prvním úkolem je podporovat a rozvíjet lásku k tanci u dětí. S tím souvisí také podporování dětské tvořivosti a vztahu k hudbě společně s rozvojem a podporou jejich estetického vnímání. Druhým úkolem je rozvíjení kladných vlastností dětí, rozvíjení kolektivní práce skupiny, napomáhat dětem překonávat překážky a pozitivně je motivovat. Posledním, třetím úkolem je podporovat dětský pohyb a ukázat dětem tanec jako způsob aktivního trávení volného času.

Dle mého názoru je důležité vědět, že lektor je přítel, který chce pomáhat a učit. Lektor chce také rozdávat radost z tance. Lektorovi i dětem se lépe pracuje, pokud panuje přátelská atmosféra. Lektor by měl umět předávat pozitivní myšlenky a emoce, které tanec přináší a zároveň by měl umět potlačovat ty nepříjemné. Pokud lektor působí správně na děti, pozitivní přístup, energie i myšlenky dětí se mu vrátí.

Seznam použitých zdrojů

BLAŽÍČKOVÁ, E. a kol. *Podkladová studie: Taneční a pohybová výchova* [online]. Praha: NÚV, 2019 [cit. 2021-03-18]. Dostupné na WWW: <<http://www.nuv.cz/file/4202>>.

BLAŽÍČKOVÁ, E. *Metodika a didaktika taneční výchovy*. 2. vyd. Praha: Konzervatoř Duncan Cente, 2005. ISBN 80-260-2889-9.

BŘÍZOVÁ, M. *Tanec jako prostředek rozvoje osobnosti lektora tance* [online]. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, 2019 [cit. 2021-03-03]. Dostupné na WWW: <https://is.muni.cz/th/brl7s/BAKALARSKA_PRACE.pdf>.

DOSEDLOVÁ, J. *Terapie tancem: Role tance v dějinách lidstva a v současné psychoterapii*. Praha: Grada publishing, 2012. ISBN 978-80-247-3711-9.

HÁJEK, B. a kol. *Pedagogické ovlivňování volného času*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-473-1.

HELUS, Z. *Dítě v osobnostním pojetí*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-628-5.

CHROUSTOVÁ, M. *Sociální aspekty sportovních aktivit*. Brno: Paido, 2002: ISBN 80-7315-029-8.

JEBAVÁ, J. *Kapitoly z dějin tance a možnosti terapie*. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-620-1.

JEŘÁBKOVÁ, J. *Taneční příprava, odborná příručka pro učitele tanečních oborů lidových škol umění*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1979.

JŮVA, V. *Základy pedagogiky*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-85931-95-8.

KLOUBKOVÁ, I. *Výrazový tanec v ČSR: Praha, Brno (1918–1945)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989.

KNOTOVÁ, D. a kol. *Úvod do sociální pedagogiky*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN: 978-80-210-7077-6.

KOHOUTEK, R. *Základy pedagogické psychologie*. Brno: CERM, 1996. ISBN 80-85867-94-X.

KORVAS, P.; KYSEL, J. *Pohybové aktivity ve volném čase*. Brno: Centrum sportovních aktivit Vysokého učení technického v Brně, 2013. ISBN 978-80-214-4731-8.

KRÁLOVÁ, L.; ČECH T. *Role tance a působení v irském tanečním souboru v životě člověka a při kultivaci jeho*. Brno: MSD, 2007. p. 85-90. ISBN 978-80-86633-97-8.

KRATOCHVÍLOVÁ, E. *Pedagogika volného času: výchova v čase mimo vyučování v pedagogické teorii a v praxi*. Bratislava: Vydavateľstvo UK, 2004. ISBN 80-223-1930-9.

KRÖSCHLOVÁ, J. *Výrazový tanec*. Praha: Orbis, 1964.

KUBICOVÁ, I. *Úvod do histórie moderného a džezového tanca*. Bratislava: Osvet. Ústav, 1986.

LANGMEIER, J.; KŘEJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. ISBN 978-80-247-1284-0.

LENHERT, M. a kol. *Sportovní trénink I* [online]. Univerzita Palackého v Olomouci, 2014 [cit. 2021-03-03]. Dostupné na WWW: <<https://publi.cz/books/148/Cover.html>>. ISBN 978-80-244-4330-0.

LÖSSL, J.; CVEKLOVÁ, B. *Dítě v tanci*. Praha: Nipos, 2013. ISBN 978-80-7068-270-8.

MALCHAROVÁ, I. *Terminologie moderního a jazzového tance a její aplikace v pedagogické praxi pro druhý stupeň tanečního oboru ZUŠ* [online]. Brno: Janáčkova akademie múzických umění, Divadelní fakulta [cit. 2021-02-27] 2013. Dostupné na WWW: <https://theses.cz/id/opsqje/lomov_prce_konen_verze.pdf>.

MAŇÁK, J. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-7315-039-5.

MARTENS, R. *Úspěšný trenér*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1011-0.

MASARIK, P.; MASARIKOVÁ A. *Vybrané kapitoly z pedagogiky volného času*. 2. vyd. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa, 2002. ISBN 80-968735-0-4.

- PATOČKA, O. O tykání a vykání. Praha: Grada, 2000. ISBN 80-247-0000-X.
- PÁVKOVÁ, J. a kol. *Pedagogika volného času: Teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-569-5.
- PERIČ, T. *Sportovní příprava dětí*. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-247-0683-0.
- PERIČ, T.; BŘEZINA, J. *Jak nalézt a rozvíjet sportovní talent*. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-0527-4.
- PRŮCHA, J. a kol. *Pedagogický slovník*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8.
- PRŮCHA, J. *Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-399-4.
- REY, J. *Jak se dívat na tanec*. Praha: Vyšehrad, 1947.
- SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika*. Praha: ISV, 1999. ISBN 80-85866-33-1.
- SMUGALOVÁ, Z. *Taneční výchova a kulturní kapitál*. Praha: NIPOS – ARTAMA, 2008. ISBN 978-80-7068-226-5.
- SPOUSTA, V. *Kapitoly z pedagogiky volného času*. Brno: Masarykova univerzita, 1996. ISBN 80-210-1274-9.
- VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1.
- VÁŽANSKÝ, M.; SMÉKLA, V. *Základy pedagogiky volného času*. Brno: Paido, 1995. ISBN 80-901737-9-9.
- VÁŽANSKÝ, Mojmir. *Základy pedagogiky volného času*. 2. vyd. Brno: Print-Typia, 2001. ISBN 80-86384-00-4.
- VELETA, P.; HOLMEROVÁ, I. *Introduction to Dance Therapy for Seniors*. Praha: Czech Alzheimer Society and Peter's Dance Centre Prague, 2004. ISBN 80-86541-13-4.

VÝROST, J.; SLAMĚNÍK, I. *Sociální psychologie*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2008. ISBN 979-80-247-1428-8.

Internetové zdroje

CDO – Kvalifikační stupně vzdělání s osvědčením odborné způsobilosti trenéra tanečních sportů [online]. Czech Dance Organization [cit. 2021-01-20]. Dostupné na WWW: <<https://czechdance.org/2021/04/23/cdo-kvalifikacni-stupne-vzdelani-s-osvedcenim-odborne-zpusobilosti-trenera-tanecnich-sportu-akreditovany-kurz-ministerstvem-skolstvi-mladeze-telovychovy/>>.

Czech Dance Tour [online]. Czech tance tour © 2016 [cit. 2021-02-26]. Dostupné na WWW: <<https://www.czechdancetour.cz/>>.

Soutěžní řád [online]. Czech dance tour © 2016 [cit. 2021-02-26]. Dostupné na WWW: <<https://www.czechdancetour.cz/soutezni-rad>>.

Sportovní taneční klub 6dance [online]. Tábor: Sportovní taneční klub 6dance, z.s. [cit. 2021-03-23]. Dostupné na WWW: <<http://www.6dance.cz/>>.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání [online]. Praha: MŠMT, 2016 [cit. 2021-03-05]. Dostupné na WWW: <http://www.nuv.cz/uploads/RVP_ZV_2016.pdf>.

DERCSÉNYIOVÁ, L. Rozhovor s Janou Hoškovou: „Tanec je náročná profese...“ [online]. Taneční aktuality, 30. 9. 2015 [cit. 2021-03-23]. Dostupné na: <<https://www.tanecniaktuality.cz/rozhovory/rozhovor-s-janou-hoskovou-tanec-je-narocna-profese>>.

Taneční magazín [online]. Taneční magazín 2009 [cit. 2021-02-17]. Dostupné na WWW: <<https://www.tanecnimagazin.cz/2009/02/06/historie-tance>>.

Taneční skupina roku [online]. Taneční skupina roku © 2021 [cit. 2021-02-26]. Dostupné na WWW: <<https://www.tanecniskupinaroku.cz/>>.

Disciplíny TSR [online]. Taneční skupina roku © 2021 [cit. 2021-02-26]. Dostupné na WWW: <<https://www.tanecniskupinaroku.cz/cze/site/discipliny.html>>.

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění platném k 1.1.2005.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění platném k 25.8.2020.

331 Dance Studio Olomouc [online]. Olomouc: 331 Dance studio, z.s. © 2011–2021 [cit. 2021-03-25]. Dostupné na WWW: <<https://www.331.cz/>>.

Taneční styly [online]. Olomouc: 331 Dance studio, z.s. © 2011–2021 [cit. 2021-03-25]. Dostupné na WWW: <<https://www.331.cz/tanecni-styly>>.

Zumba: Taneční styl [online]. Praha: Hladík dance center, z.s. © 2004–2021 [cit. 2021-03-25]. Dostupné na WWW: <<https://www.hdc.cz/tanecni-styly/zumba/>>.

Kredance [online]. Dostupné na WWW: <<https://kredance.cz/o-nas/>>.

Taneční studio Ostrava [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.danceostrava.cz>>.

Zájmové vzdělávání [online]. Praha: MŠMT © 2013–2021 [cit. 2021-03-26]. Dostupné na WWW: <<https://www.msmt.cz/mladez/zajmove-vzdelavani-1>>.

Abstrakt

PRŮŠOVÁ, M. Lektor moderního tance jako pedagog volného času. České Budějovice 2022. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra pedagogiky. Vedoucí práce M. Kočerová.

Klíčová slova: pedagog volného času, moderní tanec, lektor, zájmová činnost, volný čas, tanec, mladší školní věk

Práce se zabývá lektorem moderního tance, který působí jako pedagog volného času. Autor zde vymezuje moderní tance, popisuje jeho historický vývoj a charakterizuje specifika tohoto sportovního odvětví. Také se zaměřuje na tanec jako náplň zájmové činnosti. V práci je pojednána stručná charakteristika zájmového vzdělávání zaměřeného na tanec a didaktika zájmové činnosti. Dále se zaměřuje na děti ve věku od šesti do jedenácti let. Stručně charakterizuje vývoj a fyzické schopnosti. Opomenuty nejsou ani metody a přístup pedagoga volného času k dětem zmíněného věku. Poslední kapitola se věnuje pedagogovi volného času. V této pasáži je stručně vymezena náplň jeho práce a působnost. Dále se zaměřuje na roli pedagoga volného času v zájmovém vzdělávání zaměřeném na tanec.

Abstract

Modern dance instructor as a leisure time teacher

Key words: leisure time teacher, modern dance, lector, leisure activities, leisure time, dance, younger-age scholar

The bachelor thesis is concentrated on the instructor of modern dance who is influencing other people as the leisure educator. The author defines the term modern dance and also characterize particularities of this sports field. The thesis also deals with the dance as type of a leisure activity and it briefly characterizes the leisure education concentrated mainly on the dance and education of leisure activities. The piece of work is focused on the children at the age between six and eleven years. The author also characterizes the evolution of the children and their physical abilities and the readers of the thesis are able to find out something about the educational methods of the leisure educator as well. The last chapter focuses on the personality of the leisure educator. Furthermore, this part defines the aims of his work and the scope of his activity. The bachelor thesis also concentrates on the leisure educator in the field of dancing, mainly the modern one.